

Mete Ergin (28 Mart 1934 - 5 Ekim 2015)

Çevirmen. Robert Kolej mezunudur. Bir süre Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Filolojisi bölümünde eğitim gördü. Jack London, Ernest Hemingway, Bertrand Russell, Bernard Shaw, Erskine Caldwell, O'Henry gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Mete Ergin'in Gani Yener'le birlikte Türkçeye kazandırdığı *Durgun Don* (Mihail Şolohov, 4 cilt) adlı nehir roman da Yordam Edebiyat tarafından yayımlanmıştır.

Mete Ergin'in İngilizceden çevirdiği *Beyaz Diş (White Fang)*, ilk olarak 1991 yılında Engin Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır.

Yordam Edebiyat'ta
JACK LONDON YAPITLARI

Mete Ergin'in Türkçesiyle

Kurt Dölü

(öyküler, 1900)

Atalarının Tanrısı

(öyküler, 1901)

İstiridye Korsanları

(roman, 1902)

Vahşetin Çağrısı

(roman, 1903)

Oyun

(roman, 1905)

Beyaz Diş

(roman, 1905)

Haytalarla Çolpalar

(öyküler, 1907)

Martin Eden

(roman, 1909)

Yanan Gün

(roman, 1910)

John Barleycorn (Alkollü Anılar)

(roman, 1913)

JACK LONDON

BEYAZ DIŞ

ROMAN

TÜRKÇESİ
METE ERGİN

yordam
edebiyat

Yordam Kitap: 59 • Beyaz Diş • Jack London
ISBN 978-605-172-329-7 • *Türkçesi*: Mete Ergin
Düzeltilme: Didem Gerçek • *Kapak ve İç Tasarım*: Savaş Çekiç
Sayfa Düzeni: Gönül Göner • *Birinci Basım*: Mart 2019
© Yordam Kitap, 2016

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
instagram.com/yordamkitap

Baskı: **İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri** (Sertifika No: 10614)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 496 11 11

BEYAZ DIŞ

ROMAN

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM

Birinci Bölüm	
AV PEŞİNDE	19
İkinci Bölüm	
DIŞI KURT	28
Üçüncü Bölüm	
AÇLIĞIN ÇIĞLIĞI	39

İKİNCİ KISIM

Birinci Bölüm	
DIŞLERİN SAVAŞI	53
İkinci Bölüm	
İN	64
Üçüncü Bölüm	
BOZ ENİK	73
Dördüncü Bölüm	
DÜNYAYA AÇILAN DUVAR	79
Beşinci Bölüm	
ÖLÜM DİRİM YASASI	92

ÜÇÜNCÜ KISIM

Birinci Bölüm	
ATEŞ YAKANLAR	101
İkinci Bölüm	
BOYUNDURUK ALTINDA	114
Üçüncü Bölüm	
DIŞLANMIŞ	124

Dördüncü Bölüm	
TANRILARIN ÇİZDİĞİ YOL	130
Beşinci Bölüm	
ANLAŞMA	136
Altıncı Bölüm	
KITLIK	146

DÖRDÜNCÜ KISIM

Birinci Bölüm	
SOYUNUN DÜŞMANI	159
İkinci Bölüm	
ÇILGIN TANRI	171
Üçüncü Bölüm	
NEFRETİN EGEMENLİĞİ	181
Dördüncü Bölüm	
AMANSIZ DIŞLER	188
Beşinci Bölüm	
BOYUN EĞMEYEN	201
Altıncı Bölüm	
SEVGİYİ ÖĞRETEN	208

BEŞİNCİ KISIM

Birinci Bölüm	
UZUN YOL	227
İkinci Bölüm	
GÜNEY ÜLKESİ	234
Üçüncü Bölüm	
TANRININ MÜLKÜ	242
Dördüncü Bölüm	
SOYUNUN ÇAĞRISI	255
Beşinci Bölüm	
UYUYAN KURT	263

JACK LONDON

YAZAR, SERÜVENCİ, SOSYALİST

Yeşim Dinçer

Jack London'ın bugün hayranlıkla okuduğumuz romanları ve kısa öyküleri, hareketli geçen yaşamından güçlü izler taşır. Geçimini sağlamak için çocukluğundan itibaren verdiği mücadele, kendi kendini eğitmek üzere kitaplara dört elle sarılması, sahip olduğu keskin gözlem yeteneği, onunla aynı kuşaktan bir başka realist yazarın, Gorki'nin yaşamıyla karşılaştırılabilir ancak.

Jack London 12 Ocak 1876'da, talihsiz koşullarda dünyaya gelmiştir. Biyolojik babasının, hamile kalan annesi Flora'yı terk ettiği; ümitsizliğe kapılan kadının intihara kalkıştığı ve ruhsal dengesinin sarsıldığı söylenmektedir. John Griffith Chaney adı verilen bebek, siyahi bir süt anneye emanet edilir. Flora doğumdan bir yıl kadar sonra yeniden evlenir ve oğlunu, eşinin önceki evliliğinden olma iki kız çocuğuyla birlikte büyütür. Jack London soyadını aldığı üvey babası John London'ı hayatı boyunca "baba", üvey kardeşlerini de "kız kardeş" olarak benimsemiş, hem onlarla hem de çok sevdiği süt annesiyle kurduğu aile bağını korumuştur.

Yazarın çocukluğunun ve ilk gençliğinin ne denli büyük bir yoksulluk içinde geçtiğini kayda alan biyografi yazarları, bu durumun nesnel sebepleri üzerinde durmazlar genellikle. Jack London'ın dünyaya gelişi, kapitalizmin ilk büyük krizini yaşadığı ve tarihe Uzun Bunalım (1873-1896) adıyla geçen döneme denk düşer. ABD bankalarının iflasıyla tetiklenen kriz, demiryolu şirketlerinin ve iş-

letmelerin batmasıyla yıkıcı bir hal almıştır. 1876'ya gelindiğinde her yedi Amerikalıdan biri işsizdir. Birçok yorumcuya göre bunalım, Birinci Dünya Savaşı'na neden olacak kadar uzun sürmüştür.

London ailesi bunalım yıllarını, California eyaletinin çeşitli şehirlerinde, çiftçilikten ev pansiyonculuğuna dek türlü işler deneyerek ama hiçbirinde dikiş tutturamadan geçirir. Jack London on yaşında sokaklarda gazete satarak çalışmaya başlar; Flora da öğrenci bulabildiği sürece piyano dersleri vermektedir. Yazar çocukken yaşadığı mahrumiyeti, üne kavuştuktan sonra kaleme aldığı otobiyografisinde şöyle anlatır:

Ben dünyaya yoksul gelmişim. Yaşamım yoksulluk içinde geçmişti. Zaman zaman aç kaldığım olmuştu. Bütün yaşamıma ne bir oyuncuğım olmuştu ne de başka çocuklar gibi oyun oynamıştım. Bütün anılarımda yoksulluğun acısı vardı. Bu yoksulluk acısını sürekli çekmişim. Bir dükkândan para verilerek satın alınmış ilk fanilamı sekiz yaşındayken giymiştim. Altı üstü ufacak bir fanilaydı işte. O kirlendiği zaman, yıkanınca kadar yine evde yapılmış çirkin fanilalara kalırdım. Dükkândan alınma o fanilam bana öyle gurur veriyordu ki, bir süre üstüme ondan başka bir şey giymek için diretmişim; (...) sonunda annem, bütün dünya görsün diye üstümde sadece dükkândan alınma o fanilayla dolaşmama izin vermişti. (*John Barleycorn*)

Jack London, formel eğitimini ancak sekizinci sınıfa dek sürdürebilir. Buna rağmen şehir kütüphanesine girmenin bir yolunu bulmuştur. Tarih ve serüven kitaplarına, kara ve deniz yolculuklarına özellikle meraklıdır. “*Deli gibi, kendimi harap edercesine okuyordum*” diye anlatır o dönemi. Bir yandan da denize açılma; tekdüze, sıradan yaşantısından kurtulma hayalleri kurmaktadır. On dört yaşına girdiğinde ufak bir yelkenli edinir ve San Francisco Körfezinin Oakland halicinde turlar atarak denizciliği öğrenmeye başlar. On beşindeyse, günde on iki saat işçilik yaptığı konserve fabrikasının ağır çalışma koşullarından bezerek “istiridye korsanı” olmaya karar verir.

San Francisco körfezinde kültürel olarak yetiştirilen istiridye yatakları, Jack London'ın dünyaya geldiği şehrin önemli bir besin

ve gelir kaynağıdır o yıllarda. Gecenin karanlığından yararlanan “korsanlar”, ticari bölgeye tekneyle süzülerek kaçak istiridye toplarlar. Yapılan iş, adından da anlaşılacağı gibi yasa dışıdır. Jack London, süt annesinden aldığı borçla bir tekne satın alır ve konserve fabrikasındaki öldürücü çalışmadan kaçıp, kitaplarda okuduğu serüvenleri yaşamak üzere korsanların arasına katılır. Umduğu parayı kazanamaz ama cesareti ve cömertliğiyle “İstiridye Korsanlarının Prensi” olarak nam salar. Yaşadıkları, ileride yazacağı gençlik romanı *İstiridye Korsanları*'na esin kaynağı olacaktır.

Jack London 1893 yılında, on yedi yaşını bitirir bitirmez Japonya'ya kadar uzanacak olan bir gemiye kaydolur. Japonya'nın kuzey kıyılarından Bering Denizine kadar uzanan bölgede, Kanada ve Birleşik Amerika avcı filoları ayıbalığı sürülerini yağmalamaktadır. Dönüşte, artık bir baltaya sap olmanın vakti geldiğini söyleyen annesini dinleyerek günde on saatten, saat başına on sent ücretle bir kenevir fabrikasında işe girer. Söz verilen ücret zammı yapılmayınca istifa eder ve elektrikçi olma ümidiyle Oakland tramvay işletmesine başvurur. Ancak kendisine verilen görev, ateşçiye kömür taşımak gibi fiziksel dayanıklılık gerektiren vasıfsız bir iştir; üstelik, her biri ayda kırk dolar alan iki adamın işini tek başına ve ayda sadece otuz dolara yapmaktadır. “*Kaç sefer kömürlerin üstüne, kimsenin beni göremeyeceği bir yere oturup öfkemden, hırslımdan, yorgunluktan ve umutsuzluktan ağladım*” diye anlatır o günlerini. Neredeyse sakatlanacakken birlikte çalıştığı ateşçinin, gerçeği, yani nasıl bir sömürüye maruz kaldığını fısıldamasıyla bu işten de ayrılır.

Tarihe “1893 paniği” olarak geçen yeni bir mali kriz, iş bulma imkânlarını iyice daraltmıştır. Demiryollarının inşası için hesapsızca verilen krediler, bankaların art arda batmasıyla sonuçlanır. Jack London, ABD'yi bir baştan öbür başa dolaşmak üzere uzun bir yolculuğa çıkar. Elbette beş parasızdır ve kullandığı başlıca taşıt, kaçak olarak bindiği posta trenleridir. İş bulduğunda çalışarak, bulamadığında kapıları çalıp yiyecek dilenerek, ahırlarda ya da parklarda geceleyerek sürdürür yolculuğunu. Yük vagonla-

rı, sokaklar, cezaevleri, kendisi gibi “ipsiz”lerle doludur. Evsizleri bir asayiş sorunu olarak gören yasalar yüzünden hapse düşer ve mahkûmların zorla çalıştırıldığı Erie İl Cezaevinde otuz gün kalır.

Evine döndüğünde yarım kalan öğrenimini tamamlamak üzere Oakland Lisesine girer; kas gücünün değil, kafa gücünün para ettiği sonucuna varmıştır. Okul harcamalarını karşılamak için yine çalışıyordu. Lisede bir yıl okuduktan sonra, kestirmeden üniversiteye gitmeye karar verir. Üç ay boyunca günde on dokuz saat çalışarak hazırlandığı giriş sınavını kazanır ve California (Berkeley) Üniversitesine kabul edilir. Ancak ilk yarı yılını tamamladıktan sonra okula devam etmez. Hem para sıkıntısı çekmektedir hem de üniversite ona istediklerini verememiştir.

ABD’de gelişen yeni teknolojiler sayesinde, baskı maliyetleri düşen dergi yayıncılığı yükselmiştir. Geniş bir kitleye yönelik popüler dergilerin sayısı ve tirajında patlama yaşanır; kısa öykü türü için de güçlü bir pazar doğar. Yazarlara hatırı sayılır telifler ödenildiğini öğrenen Jack London, *“canla başla, yaratıcı bir tutkuyla”* yazmaya koyulur. Bazen düzenli olarak günlerce üst üste günde on dört saat yazdığı oluyordu: *“Binbir zorlukla satın aldığım okul kitaplarımı gülünç paralar karşılığında kitapçılara sattım. Bula-bildiğim yerlerden ufak tefek borç paralar aldım ve azalan gücüyle birlikte kazancı da düşen babamın sırtına, bir de kendi geçim derdimi yükledim”* diye anlatır ilk yazarlık çabalarını. Bu dönem fazla uzun sürmez. Yazılarını gönderdiği dergilerden olumlu bir yanıt alamayınca bir buharlı çamaşırhanede işe girip çalışmaya başlar.

O sıralarda ABD’de tarihin en büyük “altına hücum” dalgalarından biri yaşanmaktadır. Kanada’nın Yukon bölgesinde, Klondike ile Yukon nehirlerinin kavuştuğu yerde yeni bir altın yatağı keşfedilmiştir. Haberi alan yüz bin civarında Amerikalı, zengin olma ümidiyle yollara düşer. Jack London da, kız kardeşiyle kocasının, parası ileride ödenmek üzere kendisine sağladıkları malzemeyle Klondike’a gider. Kış mevsiminin çok çetin geçtiği, nehirlerin donduğu bölgede, her türlü araç gereç ve yaşamsal gıda güçlekle tedarik edilmektedir. London, sırtında altmış kiloluk yükü, en berbat

yollarda, günde kırk kilometre kat ettiğini; birlikte yük taşıdığı Kızılderilileri bile yaya bıraktığını anlatacağı ilerde. Fiziksel gücüyle gurur duymaktadır. Ne var ki iskorbüt hastalığına yakalanıp bir yıl sonra evine döner. Hastalığına, muhtemelen yeterli sebze ya da meyve yiyememekten kaynaklı vitamin eksikliği yol açmıştır.

Jack London, Klondike'tan eli boş döner. Fakat bu süreçte dinlediği ya da bizzat tanık olduğu hikâyeler, tanıştığı kişiler, gözlemlediği doğa-insan ilişkisi ve hatta hayvan davranışları, daha sonra yazacağı *Vahşetin Çağırısı*, *Beyaz Diş* gibi muhteşem romanlara, çok sayıda kısa öyküye kaynaklık edecektir. Evden uzaktayken babası ölmüştür ve bütün aile artık onun eline bakmaktadır. Postacı olabilmek için açılan memurluk sınavına girer; ilk sınavı da verir.

Kadro açılmasını beklerken gazetelere yazılar, dergilere de kısa öyküler gönderir. Gazete editörlerinden yanıt alamasa da basılan öykülerinden ufak paralar kazanmaya başlamıştır. Postaneden işe girmesi için çağrı tam da bu sırada gelir. Oakland postane müdürü ile yaptığı ve durumunu açık yüreklilikle anlattığı görüşme, hayatının dönüm noktasıdır belki de... Yazarlıktan para kazanma şansı açılmış gibi gözükse de başarısı kesinlik kazanmamıştır henüz. Müdürdürden kendisini şimdilik atlamasını, bir sonraki adayı işe almasını, bundan sonra ilk yer açıldığında haber vermesini rica eder. Adamın kabalığı ve anlayışsızlığı karşısında tepesi atarak işi reddeder.

Gemilerimi yaktıktan sonra balıklama yazı işine daldım –diye anlatmaktadır.– Her şeyde, her işte öteden beri aşırıya kaçan bir insanımdır. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar hep yazılarımla uğraşıyordum: yazıyor, daktilo ediyor, gramer çalışıyor, bütün yazı biçimlerini, başarı kazanmış yazarların nasıl başarıya ulaştıklarını anlamak için onların yazılarını inceliyordum. Yirmi dört saatte beş saatlik uykuyla yetinip, geri kalan on dokuz saatin hemen hemen tümünü çalışmaya ayırıyordum.
(John Barleycorn)

Jack London'ın yazar olma özlemini ve çabasını en güzel dile getirdiği romanı, *Martin Eden*'dir: Martin Eden, bir yanı sıra Jack London'ın ta kendisidir: Yoksulluk nedeniyle eğitimi yarım kalan,

bilgi açığı tükenmek bilmeyen bir azimle kitap okuyarak telafi eden, sahip olduğu tek takım elbiseyi rehin vererek geçinmeye çalışan, bakkal veresiyeyi kestiğinde aç kalan, onlarca yazısı editörler tarafından geri çevrilse de yazmayı sürdüren, bu konuda kendisine yol gösterecek kimseyi de tanımayan, eli nasırlı genç denizci. *Martin Eden*'i okuyan kimi eleştirmenler, derme çatma bir okul öğrenimine sahip bir denizcinin üç yıl içinde başarılı bir yazar haline gelmesini inandırıcı bulmadıklarını söylemişlerdir. Jack London, ikisi lise ve üniversitede, biri yazı yazmakla, ama tümü de dur durak bilmeyen yoğun çalışmayla geçen üç yılın sonunda amacına ulaştığını söyleyerek yanıtlar onları...

Önce dergilerin kapıları açılır Jack London'a; ardından Klondike öykülerinin derlendiği *Kurt Dölü* basılır. İlk kitabının çıktığı yıl, 7 Nisan 1900'de ilk evliliğini yapar. Eşi Bess Maddern ile, dostlukları romantik bir boyut kazanmazdan önce, neredeyse beş yıldır tanışıp görüşüyorlardır. Bess, Jack London'ın üniversite giriş sınavına hazırlanmasına yardım etmiştir. Evlilik kararı almaları, her ikisini de tanıyanlar için sürpriz olur ve "mantık evliliği" yaptıkları şeklinde yorumlanır. Çiftin bir yıl arayı iki kız çocukları dünyaya gelecek, ancak beraberlikleri uzun sürmeyecektir.

Jack London 1902 yılında, şehrin işçi semtlerinden East End'de birkaç ay yaşamak üzere Londra'ya gider. Burada birinci elden tanışıklık ettiği büyük sefaleti *Uçurum Halkı*'nda kitaplaştırır. O güne kadar yazdıkları belli bir ilgi görmüş olsa da, Buck adlı köpeğin ana karakter olduğu romanı *Vahşetin Çağrısı* (1903) yazarı zirveye taşır. Bu küçük başyapıt, benzer bir temaya sahip olan, 1906 tarihli *Beyaz Diş*'le birlikte, her kuşaktan okurun sevgisini kazanmıştır.

London San Francisco merkezli bir gazetenin önerisiyle, 1904'te patlak veren Rus-Japon Savaşı'nı izlemek için Japonya'ya hareket eder. İki emperyal devlet, Mançurya topraklarında (Çin'in kuzey doğusundaki bölge) ve Kore Denizinde paylaşım mücadelesi içindedir. Jack London, cepheye sızmaya çalışırken iki kez tutuklanıp

Amerikalı diplomatların araya girmesiyle serbest kalır. Sonunda Japon ordusu ile sınıra seyahat etmesine izin verilir.

Yazar sıkıntılı geçen boşanma sürecini takiben Charmian Kitteridge ile ikinci evliliğini yapar. Charmian ile Jack'in tanışmasına, genç kadını büyüten teyzesi –aynı zamanda yazarın ilk öykülerinden birini basan *Overland Monthly* dergisinin editörü– Netta Earnes vesile olmuştur. Netta ve eşi, sosyalist yazar ve sanatçılardan oluşan, Jack London'un da dahil olduğu ortak bir sosyal çevreyi paylaşırlar.

London aktif devrimci siyasetle çok genç yaşta ilgilenmeye başlamıştır. Yirmi yaşındayken Sosyalist Emek Partisi'ne (SLP) katılır. 1901 ve 1905 seçimlerinde Oakland belediye başkanlığına aday olur ancak kayda değer bir sonuç elde edemez. Sosyalizm fikrini gençler arasında yaygınlaştırmak üzere ülkenin çeşitli merkezlerindeki üniversitelerde konferanslar verir; davet edildiği kulüplerde, örgütlerde konuşmalar yapar. Bu amaca hizmet edecek denemelerden oluşan iki kitap yayımlar: *The War of the Classes* (Sınıflar Savaşı, 1905), *Revolution and other Essays* (Devrim ve Diğer Makaleler, 1910). Jack London'un sosyalizmi, yaşam deneyiminden süzülerek gelmiştir. Roman ve öykülerinde öne çıkan gelir eşitsizliği ve yoksulluk, sömürü ve sınıf çatışması, insanın adalet arayışı, kapitalizmin yıkıcı etkileri gibi temalar dünya görüşüne paraleldir.

Açık havada zaman geçirmeyi, ata binmeyi çok seven Jack London, Charmian ile evlendiği yıl (1905), California'da bir çiftlik arazisi satın alır. Yazarlıktan elde ettiği gelirin önemli bir kısmını topraklarını genişletmek için harcar. Burayı “*sürdürülebilir tarım*” yapılan bir yer haline getirmeyi aklına koymuştur. Tarım kitapları okuyarak kendi kendini eğitir. California'nın ilk beton silosuna sahip olmakla, kendi tasarımı olan domuz ağılıyla övünmektedir. Ancak kötü şans mıdır yoksa işletme beceriksizliği midir bilinmez, bir kısmını borç alarak yaptığı onca yatırıma rağmen, çiftlik sonunda iktisaden başarısız olur.

Kimilerine göre başarısızlığın nedeni, Jack London'un aynı anda birçok şeyle birden ilgilenmesi ve çiftliğin denetimini ihmal etmiş olmasıdır. Bu arada hem yeni kitaplarını yayımlamakta hem de sa-

hip olduğu yelkenliyle yolculuklara çıkmaktadır. Sportif Charmian bu uzun deniz yolculuklarında mükemmel bir yol arkadaşıdır. Birlikte Hawaii adalarına yelken açarlar; Jack London Honolulu'dan, sömürgecilerin, misyonerlerin, tüccarların yöreyi nasıl talan ettiğini anlatan kısa öykülerle geri döner. Charmain ise, Hawaii izlenimleri ile seyahat günlüklerini içeren iki kitap kaleme alır. Çiftin 1910'da dünyaya gelen tek çocuğu, sadece birkaç gün hayatta kalmıştır.

Jack London'ın bu döneme ait en önemli romanları arasında *Demir Ökçe* (1908), *Martin Eden* (1909), *Yanan Gün* (1910) ve *Ay Vadisi* (1913) sayılabilir. Yakında yükselecek olan faşizm dalgasına ilişkin kâhince öngörüler içeren *Demir Ökçe*, distopik roman türünün öncüsü olmuştur. Yazarın alkol alışkanlığını büyük bir içtenlikle dile getirdiği *John Barleycorn*, ölümünden üç yıl önce yayımlanır. Bu kitapta şunu itiraf etmektedir Jack London:

Ben yaşlandıkça, başarıım büyüdükçe, daha çok para kazandıkça, dünyaya sesimi duyurma olanaklarım arttıkça, alkolün yaşantımda tuttuğu yer aynı oranda büyüdü. Uğrunda savaştığım başarı ya da para gibi şeylerin savaşıma değmez olduğu ortaya çıktı. Geriye kala kala, beni bir kelepçe gibi yaşama bağlayan HALK kaldı.

Böbrek yetmezliği çeken ve acısını dindirmek için bir süredir morfin kullanan Jack London, 22 Kasım 1916 sabahı odasında baygın halde bulunur; aynı akşam hayatını kaybeder. Ölüm nedenine ilişkin ihtilaflı görüşler öne sürülmüştür. Çeşitli kaynaklarda morfin zehirlenmesi veya intihar ihtimali üzerinde durulmuş olsa da doktorunun düzenlemiş olduğu ölüm raporu, böbrek yetmezliğine işaret etmektedir. Bedeni vasiyetine uyularak yakıldıktan sonra külleri, çiftliğinin bulunduğu –daha sonra Jack London Eyalet Tarih Parkı olarak kamulaştırılan– araziye gömülmüştür. Jack London, sağlığında takdir edilip sonradan unutulmuş yazarlardan olmamıştır. Kırk yıl süren kısacık hayatına sığdırdığı elliyi aşkın kitap, zamanın acımasız akışına taptaze bir ruhla direnmeyi sürdürmektedir.

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

AV PEŞİNDE

KARANLIK ladin ormanları donmuş su yolunun iki yakasında öfkeyle çatılmış kaşlar gibi duruyordu. Kırçtan* oluşturma beyaz mantolarını az zaman önce rüzgâra kaptıran ağaçların uğursuz, koyu karaltıları, günün can çekişen ışığı altında sanki birbirlerine daha çok sokuluyor gibiydi. Yeryüzüne derin bir sessizlik çökmüştü. Yeryüzünün kendisi de ıssız, cansız, en küçük devinimden yoksun haliyle, kasvetli olmaktan da öte, soğuk bir yalnızlığa gömülmüştü. Bu soğuk yalnızlığın bağrında bir kahkaha, ama hiçbir kederin taşıyamayacağı kadar derin bir dehşet içeren, bir sfenksin gülümseyişi kadar ruhsuz, yanılmazlığın acımasızlığı kadar iliklere işleyen, buz gibi bir kahkaha gizliydi sanki. Kendi iradesini her şeye egemen kılan sonsuzluğun, hiçbir dilin hiçbir yoldan anlatamayacağı bilgiç gülüşüydü bu; yaşamın anlamsızlığına, yaşamak için gösterilen çabaya gülüyordu. Yaban'ın ta kendisiydi bu gülün; buzdan yürekli, amansız Kuzey Yabanı.

Ama burada, az ötede canlılar vardı, hem de direnen canlılar. Kurt kırması bir dizi köpek, su yolunun aşağısında zahmetle ilerliyordu. Sert tüylü postları yer yer buz tutmuştu. Solukları daha ağızlarından çıkar çıkmaz havada donarak köpüksü bir buhar halinde püskürüyor, tüyelerine değen buhar orada hemen buz bilurcukları oluşturuyordu. Köpeklerin sırtındaki kösele koşum-

* Kırç: Kışın sisli havalarda ağaç dallarını, toprak çıkıntılarını vb. yerleri kaplayan buz tabakası. (TDK Sözlüğü)

ları, artları sıra sürüklenen kızağa ham deriden kayışlar bağlıyordu. Kızağın ayakları yoktu; kalın huş kabuğundan yapılma kızağın tüm yüzeyi olduğu gibi kara basıyordu. Kızağın burnu, önünde dalga dalga kabaran kar yığınlarını bastırıp altına alacak biçimde yukarıya kalkık, geriye doğru kıvrık yapılmıştı. Kızağın üstünde sımsıkı bağlanmış dar ve uzun, dikdörtgen bir sandık vardı. Kızakta başka şeyler de vardı –battaniyeler, bir balta, bir kahve ibriği ve tava; ama hepsinden çok göze çarpan ve en fazla yer tutan o dar, uzun, dikdörtgen sandıktı.

Köpeklerin önünde, geniş tabanlı kar ayakkabıları giymiş bir adam zahmetle ilerliyordu. Kızağın arkasından yine zahmetle ilerleyen ikinci bir adam geliyordu. Kızağın üstünde, sandığın içinde ise dünyadaki çilesi sona eren üçüncü bir adam yatıyordu. Yaban onu yenmiş, bir daha devinemeyecek, çabalayamayacak biçimde tepelemişti. Yaban devinimi hiç sevmez. Yaşam, Yaban için suçtur, çünkü yaşam demek devinim demektir; Yaban'ın ereği ise devinimi yok etmektir. O, denize erişmesin diye suları dondurur; ağaçların o koskocaman yüreklerini kurutana dek öz-sularını çeker alır, dondurur; ama en büyük gaddarlığını, en korkunç yırtıcılığını insanoğluna gösterir; yaşam biçimleri içinde en devingen olan ve tüm devinimlerin bir gün devinimsizlikle son bulacağını zorla kabul ettiren yasaya karşı hep başkaldırı halinde olan insanoğluna, ille de boyun eğdirebilmek için.

Ne var ki biri kızağın önünde, öbürü arkasında, henüz yaşayan iki adam yılmadan, boyun eğmeden ilerliyordu. Bu iki adam, yumuşak sepilenmiş deriler ve kürklerle örtmüştü bedenlerini. Kirpikleri, yanakları, dudakları, soluklarının oluşturduğu billur-cuklarla öylesine kaplanmıştı ki, yüzlerini seçmek olanaksızdı. Bu durum onlara, hayaletler diyarında bir hayaletin cenaze törenine katılan hortlak maskeli ölü kaldırıcı görüntüsü veriyordu. Ama insanoğlunu alaya alan bu ıssızlığın derinliklerine dalan iki erkeğin görünüşlerinin altında, muazzam bir serüvene atılarak hiçbir yürek vuruşu bulunmayan uzay boşluğu kadar kendilerine

yabancı ve uzak bir dünyanın gücüyle boy ölçüşmeye kalkışan çelimsiz birer serüvenci vardı.

Konuşmadan yol alıyor, soluklarını bedenlerinin göreceği işe saklıyorlardı. Dört bir yanı saran sessizlik, âdeta elle tutulur varlığıyla, onların üzerine abanıyordu. Suyun derinliklerindeki atmosferlik basıncın dalgıçların bedenine yaptığı etkinin aynısını, bu sessizlik de onların bilincine yapıyordu. Sonsuz uzaklıkların ve değiştirilemez yargının ağırlığını taşıyan sessizlik eziyordu onları. Onları eze eze kendi bilinçlerinin içine, bilinçlerinin en derin, en uzak köşelerine tıkıyor, tıpkı sıkılan üzümün suyunun çıkması gibi, onların da, insan ruhunun taşıdığı bütün sahte coşkuları, yücelişleri ve özdeğerleri bu baskı altında kusmalarına, sonra da kendilerini, doğanın o dev gibi, o kör güçlerinin oynaşmasına küçücük akıllarıyla, zavallı kurnazlıklarıyla katılmış mini mini birer çöp, mikroskobik birer leke gibi görmelerine neden oluyordu.

Bir saat geçti, ikinci saat de geride kaldı. Güneşsiz kısa günün donuk ışığı solmaya yüz tutarken, dingin havanın içinde uzaktan uzağa zayıf bir uluma yükseldi. Ses bir telaşla yükseldi, yükseldi, en tiz noktasına ulaştı, bütün gerginliğiyle titreşerek bir süre bu tiz notada kaldı, sonra ağır ağır alçalıp söndü. Bu seste açlığın kabarmış iştahı, açlığın şiddetli acısı duyulmasa, insan onu bir günahkârın feryadı sanabilirdi. Öndeki adam, gözleri arkadaki gözleriyle karşılaşıp dek geriye çevirdi başını. Sonra o dar, uzun, dikdörtgen sandığın birer ucundan birbirlerine hafif bir baş işareti yaptılar.

Sessizliği iğne gibi delen tiz bir ikinci uluma yükseldi. İki adam ulumanın geldiği yönü saptadı. Geriye doğru, az önce üzerinden geçtikleri geniş karlı alanın bir yerinden geliyordu ses. Yine gerilerden, aynı zamanda ikinci ulumanın soluna düşen bir yerden, buna yanıt olarak üçüncü bir uluma yükseldi.

Öndeki adam, “Bizim peşimizdeler Bill,” dedi.

İnsan sesine benzemeyen boğuk bir sesle konuşmuştu adam; konuşurken zorluk çektiği belliydi.

“Av eti kıt da ondan,” diye yanıtladı yoldaşı. “Günlerdir bir tavşan izi görmedim.”

Peşlerini bırakmayan av naralarına karşı kulakları kirişte olmakla birlikte, bundan sonra konuşmadılar.

Karanlık bastırınca köpeklerin başını bir ladin kümesine doğru çevirip kamp kurdular. Ateşin yanbaşıında duran tabut hem masa görevi yapıyor, hem de oturmalarına yarıyordu. Ateşin açığıında kümelenen kurt kırması köpekler aralarında hırlaşıp dalaşıyorlardı, ama içlerinden hiçbiri de kaçıp karanlığa karışma eğilimi göstermiyordu.

Bill, “Bana kalırsa Henry, bunların kamp alanından ayrılmalarında bir iş var,” diye yorumda bulundu.

Ateşin başına çömelmiş, içine bir buz parçası attığı kahve ibriğini ateşe yerleştirmekte olan Henry başıyla doğruladı. Tabutun üstüne oturup yemeğine başlayana dek de ağzını açmadı, ancak ondan sonra konuştu:

“Postu kurtarmak için en güvenli yerin neresi olduğunu biliyor onlar,” dedi. “Yoksa daha kendi mancalarını bitirmeden kurtlara yem olacaklarını bilirler. Akıllıdır bu köpekler, çok akıllı.”

Bill başını olumsuz yollu salladı:

“Orasını bilmem artık!”

Yoldaşı ona merakla baktı:

“Köpeklerin akıllı olmadığını senin ağzından ilk kez duyuyorum.”

Diğeri ağzındaki kuru fasulyeyi ağır ağır çiğnerken, “Henry,” dedi. “Demin ben köpeklere mancalarını verirken nasıl kargaşa çıkardıkları dikkatini çekti mi?”

“Manca kapmak için her zamankinden fazla çekiştikleri doğru,” diye onayladı Henry.

“Bizim kaç köpeğimiz var Henry?”

“Altı.”

“Vallahi Henry...” Söyleyeceklerinin önemini daha iyi belli etmek için Bill bir an sustu. “Ben de diyordum ki, işte Henry, bizim

altı köpeğimiz var. Çuvaldan altı balık çıkardım. Her köpeğe de bir balık verdim, ama bir balık eksik geldi.”

“Yanlış saymışındır.”

Diğeri canı sıkılarak, “Bizim altı köpeğimiz var,” diye üstüne basa basa yineledi. “Ben de altı balık çıkardım. Tek Kulağa balık kalmadı. Gidip çuvaldan bir balık daha çıkarıp verdim hayvana.”

“Bizim köpeklerin tamamı altı tanedir,” dedi Henry.

“Henry,” diye sürdürdü konuşmasını Bill, “Ben, hepsi köpekti demiyorum ki, benim dediğim, balık yiyenler yedi taneydi.”

Henry yemeğini bırakıp ateşin öbür yanındaki köpeklere bakarak saydı.

“Şimdi sadece altı köpek var,” dedi.

Bill hiç istifini bozmadan kesin bir tavırla:

“Ötekini karların üstünden kaçarken gördüm,” dedi. “Yedi tane gördüm ben.”

Henry ona acıyarak bakıp, “Şu yolculuk bir bitse hani, öyle sevineceğim ki!” dedi.

“Ne demeye getiriyorsun lafı şimdi sen?” diye sordu Bill.

“Şunu demeye getiriyorum ki, taşıdığımız şu yük senin sinirlerini bozmuş, o yüzden hayal görmeye başladın.”

Bill düşünceli bir edayla, “Bu benim de aklıma gelmedi değil,” diye yanıtladı. “O yüzden hayvanı karların üstünden kaçarken görünce, karlara da bir göz attım, ayak izlerini de gördüm. Sonra yine hayvanları saydım, altı taneydiler. İzler daha karların üstünde duruyor. Bir bakmak ister misin? İstersen göstereyim sana.”

Henry yanıt vermedi, sessiz sedasız yemeğini yiyip bitirdi, üstüne de son kahvesini içti. Ağzını elinin tersiyle sildikten sonra konuştu:

“Yani, şimdi, sence...”

Karanlığın içinden bir yerden acı acı yükselen upuzun bir ulumayla lafı ağzında kaldı Henry’nin. Ulumaya kulak verdi, sonra elini sesin geldiği yana doğru sallayarak cümlesini tamamladı: “Onlardan biri miydi?”

Bill başıyla doğruladı:

“Daha görür görmez başka bir şey olamayacağını anlamadıysam gözüm kör olsun. Köpeklerin nasıl huysuzlandığını kendin de gördün ya!”

Art arda yükselen ulumalar ve onlara yanıt veren ulumalar sessizliği tımarhane gürültüsüne çevirmekteydi. Dört bir yandan ulumalar yükseliyor, köpekler birbirlerine daha çok sokularak korktuklarını belli ediyorlardı; ateşe o kadar yakındılar ki tüyleri ateşin sıcağından alazlanıyordu. Bill ateşe biraz daha odun attıktan sonra piposunu yaktı.

“Bana kalırsa senin bir şeye canın sıkılıyor,” dedi Henry.

“Henry...” Bill sözünü sürdürmeden önce piposunu bir süre düşünceli düşünceli çekiştirdi. “Düşünüyorum da, şu adam senden de benden de kat kat talihli.”

Üstünde oturdukları sandığa doğru çevirdiği baş parmağıyla üçüncü adamı gösterdi.

“Seninle ikimiz Henry, öldüğümüz zaman üstümüze yeterince taş yığılı olur da, cesetlerimiz köpeklerin saldırısından kurtulursa, yine de şanslı sayılmayacağız.”

“Ama bizim kimimiz kimsemiz yok ki, hem onun gibi paralı da değiliz,” diye yanıtladı Henry. “Cenazemizi bilmem nerden ta bilmem nereye taşıttırmaya ne senin gücün yeter ne benim.”

“Benim kafama takılan Henry, bunun gibi biri, hem de kendi memleketinde lord muymuş neymiş, kursağına yol azığı girmemiş, battaniye yüzü görmemiş biri ne demeye kalkıp da Tanrı'nın unuttuğu, dünyanın kuş uçmaz kervan geçmez bu yöresine gelir? İşte buna bir türlü akıl erdiremiyorum.”

“Memleketinde kalsaydı, ihtiyarlayıp muşmulaya dönene kadar yaşardı,” diye yoldaşının görüşüne katıldı Henry.

Bill bir şey söylemek için ağzını açtı, ama vazgeçti. Konuşmak yerine dört bir yandan üzerlerine çullanan karanlığı işaret etti. Zifiri karanlıkta hiçbir biçim seçilemiyordu; sadece, kor gibi ışıldayan bir çift göz görünüyordu. Henry başıyla ikinci bir çift gözü,

sonra bir üçüncüsünü işaret etti. Kampın çevresinde ıslıl ıslıl yanan gözlerden bir halka oluşmuştu. Arada sırada gözlerden bir çift kımlıyor ya da kayboluyor, bir an sonra yeniden ortaya çıkıyordu.

Huzursuzlukları gittikçe artan köpekler ani bir korkunun etkisiyle ateşe iyice yaklaşmış, adamların yanına kadar sokulup bacaklarına sürtünmeye başlamışlardı. Bu karışıklıkta tam ateşin kıyısında yere yuvarlanan bir köpek acı ve korkudan viyaklar-ken, alazlanan postunun kokusu da havayı sarmıştı. Bu curcuna, gözlerden oluşan çemberin huzursuz bir biçimde kımldamasına, hatta bir parça gerilemesine neden oldu, ama köpekler sesini keser kesmez çember yine eski yerini aldı.

“Cephanemizin tükenmesi ne talihsizlik Henry.”

Bill piposunu bitirmişti; yemekten önce karların üzerine yaydığı ladin dalları üstüne kürkler ve battaniyelerden oluşan yatağı sermekte olan yol arkadaşına yardım ediyordu. Henry bir homurtu koyvererek, çarığının bağlarını çözmeye koyuldu.

“Kaç fişegimiz kaldı demiştin?” diye sordu.

“Üç tane,” oldu yanıt. “Keşke üç yüz tane olaydı. O zaman gösterirdim günlerini bu namussuzlara!”

Yumruğunu ıslıdayan gözlere doğru öfkeyle salladıktan sonra, çarıklarını ateşin önünde, dikine olarak sağlamca oturtmaya girişti.

“Şu ayaz kırılıysaydı bari,” diye sürdürdü konuşmasını. “İki haftadır sıfırın altında elli. Keşke şu yolculuğa hiç çıkmaysaydım diyorum Henry. Durum hiç hoşuma gitmiyor. Bir terslik olacağını hissediyorum. Keşke meşke diye başlamışken, diyorum ki, keşke şu yolculuk sona ermiş olsaydı da Fort M. Gurry’de seninle şöyle ateşin başında yan gelip iskambil oynuyor olsaydık şu anda; aynen böyle geçiriyordum içimden.”

Henry bir homurtu koyverip yatağına girdi. Tam uykuya dalcakken yoldaşının sesiyle uyandı.

“Henry be, şu var ya, hani gelip de balığı kapan, köpekler neden saldırmadı ona? İşte benim canımı sıkın bu!”

Uykulu uykulu verilen yanıt, “Senin de canın amma çok sıkılıyor Bill,” oldu. “Eskiden hiç böyle değildin yahu! Şimdi çeneni kapatıp bir güzel uyku çekersin, sabaha turp gibi kalkarsın. Mideni bozmuşsun sen, sıkıntın ondan.”

Adamlar aynı örtünün altında yan yana, horul horul uykuya daldılar. Ateş azala azala söndü, kampı çevreleyen gözler de halkayı daralttı. Korkularından birbirlerine iyice sokulan köpekler, bir çift göz fazlaca yaklaşacak oldu mu tehdit yollu hırılıyorlardı. Bir ara gürültüleri öyle yükseldi ki, Bill uyandı. Yoldaşının uykusunu bozmamak için yataktan usulcacık kalkıp ateşi canlandırdı. Odunlar alev alınca, gözlerden oluşan çember de geriye çekildi. Birbirlerine iyice sokulan köpeklere şöyle bir baktı. Gözlerini ovuşturup daha dikkatli baktı. Sonra battaniyelerin arasına süzüldü.

“Henry,” dedi. “Hey, Henry!”

Henry uykusundan homurdanarak uyandı ve sordu:

“Yine ne var?”

“Hiç,” dedi, “Sadece, tekrar yedi tane olmuşlar. Şimdi saydım.”

Henry verilen bilgiyi aldığını bir homurtuyla belli ettikten sonra yeniden horul horul uyumaya başladı.

Sabah ilk kalkan ve yol arkadaşını yataktan kaldıran Henry oldu. Sabahın altısı olduğu halde günün ışımasına daha en az üç saat vardı. O karanlıkta Henry kahvaltı hazırlamak için dolanıyor, bu arada Bill de battaniyeleri dürerek, kızıağı koşuma hazırlıyordu.

Birdenbire, “Henry be, kaç köpeğimiz var demiştin sen?” diye sordu.

“Altı.”

Bill ukala bir edayla ve dünyaya duyururcasına, “Yanlışı,” dedi.

“Yine yedi mi?” diye sordu Henry.

“Hayır, beş; biri gitmiş!”

Henry yemek pişirme işini bir yana bırakıp büyük bir öfkeyle “Allah belasını versin!” diye bağırarak geldi, köpekleri saydı.

O da aynı sonuca vararak, “Haklısın Bill,” dedi. “Şişko gitmiş.”

“Hem de öyle bir gitmiş ki, yağdan kıl çeker gibi. Artık koydunsa bul.”

Henry kesin bir dille, “Mümkünü yok,” dedi. “Canlı canlı yutmuşlardır onu. Bahse girerim, namussuzların boğazından aşağı giderken bile viyaklıyordu hayvan!”

“Zaten aptalın biriydi,” dedi Bill.

“Hiçbir köpek kendini ölüme atacak kadar aptal olamaz.” Hayvanlardan her birinin en göze çarpan özelliğini bir bakışta ayırt eden gözlerini düşünceli düşünceli takımdan geriye kalanların üzerinde gezdirdi:

“Bahse girerim bunlardan hiçbiri aynı şeyi yapmaz.”

Bill de aynı görüşe katılarak, “Ateşin başından sopayla bile kovamazsın onları,” dedi. “Ama ben hep bu Şişko’da bir terslik olduğunu düşünmüşümdür.”

Kuzey ülkesinin yollarında ölen bir köpeğin ardından da ancak bu kadar konuşulurdu; yine de, pek çok köpeğin, pek çok insanın ardından konuşulanlardan daha fazla.

İKİNCİ BÖLÜM

DİŞİ KURT

KAHVALTI edilip üç beş parça kamp gereci kızağa bağlandıktan sonra, iki adam çıtır çıtır yanmakta olan ateşe arkalarını dönerek karanlığın içine daldı. İnsanın kanını donduran ulumular acı acı hemen yükselmeye başladı; karanlığın ve soğuğun içinden birbirine seslenen, birbirini yanıtlayan ulumular. Ulumular kesildi. Dokuzda gün ışıdı. Tam öğle vakti en yüksek noktaya çıkan güneşle Kuzey yarıküre arasına giren yerkürenin göbeğinin yerini belirlercesine, gökyüzü güney yönünde hafif tertip gül kurusu rengine dönüştü. Ama bu renk çabucak kayboluverdi. Günün kurşuni aydınlığı saat üçe kadar sürdü, sonra bu da soldu ve Kuzey Kutbu gecesi ıssız, sessiz toprakların üstüne tabut örtüsü gibi indi.

Karanlık bastırıldıkça her yönden av naraları da yaklaştırmaya, öylesine yakından duyulmaya başladı ki, kızağı çekmek için didinen köpekler içlerinden dalga dalga yükselen korkuya birkaç sefer yenilerek, kısa süren kargaşalar çıkardılar.

Bu kargaşalardan biri atlatıldıktan sonra, iki adam köpeklerin koşumlarını düzeltirken Bill konuştu:

“Keşke başka bir yerlerde av bulsalar da çekilip gitseler, bizi rahat bıraksalar.”

Henry onun duyularını paylaşırçasına, “İnsanın sınırlarını allak bullak ediyorlar yahu!” dedi.

Kamp kurulana dek başka da laf etmediler.

Henry fokurdayan kuru fasulye tenceresine eğilmiş buz kaçıyordu ki, inen bir sopanın sesini, Bill’in çıkardığı sesi ve köpeklerin arasında gelen, canı yanmış bir hayvanın hırlamayla karışık bağırmasını duyarak irkildi. Tam zamanında doğruduğu

için, bir gölgenin karların üstünden kaçarak karanlığa daldığını görebildi. Sonra da Bill'i gördü; arkadaşı köpeklerin arasında yarı muzaffer, yarı mahzun dikiliyor, bir elinde kalın bir sopa, öbür elinde ise güneşte kurutulmuş bir somon balığından arta kalan kuyruk bölümünü tutuyordu.

"Yarisını götürdü balığın," dedi Bill, "Ama ben de adamakıllı yapıştırdım ona. Nasıl ciyakladığını duydun mu?"

"Neye benziyordu?" diye sordu Henry.

"Göremedim. Ama dört bacağı, ağzı, postu vardı, herhangi bir köpek gibi işte."

"Bana kalırsa evcilleşmiş bir kurt olmalı."

"Her ne halt ise; tam manca vaktinde gelip balığı kaptığına bakılırsa evcil olduğu besbelli."

O gece iki adam yemekten sonra dikdörtgen sandığın üstüne oturup pipolarını çekiştirmeye başladıklarında, pırıl pırıl gözlerden oluşan halka eskisine oranla daha da daraldı.

Bill, "Keşke bir geyik sürüsü filan kıstırsalar da bizi rahat bıraksalar," dedi.

Henry olmayacak duaya amin demek istemediğini belirtircesine bir homurtu koyverdi, sonra da bir çeyrek saat kadar hiç konuşmadılar. Henry dalgın dalgın ateşe, Bill de ateşin meydana getirdiği aydınlığın hemen ardında, karanlığın içinde kor gibi yanan gözlere bakıyordu.

Bill yine, "Keşke şu anda M'Gurry'ye giriyor olsaydık," diye lafa başladı.

"Kes şu keşkelerini meşkelerini artık be!" diye öfkeyle patladı Henry. "Mideni bozmuşsun sen, rahatsızlığın ondan. Bir kaşık karbonat yutuver bir şeyciğin kalmaz, arkadaşlığın da daha çekilir hale gelir."

Ertesi sabah Henry, Bill'in ağzından dökülen yakası açılmadık küfürlerle uyandı. Dirseğine dayanarak doğrulup bakınca, yoldaşının tazelenmiş ateşin yanında, köpeklerin arasında dikildiğini gördü; Bill'in suratı öfkeden çarpılmış, kolları lanet okurcasına havaya kalkmıştı.

“Hey!” diye seslendi Henry. “Yine ne oldu?”

“Kurbağa da gitmiş,” yanıtını aldı.

“Olamaz!”

“Ben sana oldu diyorum.”

Henry battaniyelerin arasından fırladığı gibi köpeklerin yanına geldi. Onları dikkatle saydıktan sonra o da yoldaşı gibi, bir köpeklerini daha ellerinden alan Yaban’ın güçlerine lanet okumaya başladı.

En sonunda Bill, “Köpeklerimizin en güçlüsüydü Kurbağa,” diye düşüncesini belirtti.

Henry de, “Üstelik hiç de aptal değildi,” diye ekledi.

İki gün içinde ikinci ölünün ardından yapılan konuşmalar da bundan ibaret kaldı.

Tatsız tuzsuz bir hava içinde kahvaltı edilip kalan dört köpek kızağa koşuldu. O gün de daha önceki günlerin tekrarı oldu. İki adam donmuş yer kabuğu üzerinde hiç konuşmadan zahmetle ilerledi. Kendilerini hiç göstermeden peşlerine takılan izleyicilerinin ulumaları dışında, ortalığa tam bir sessizlik egemendi. Öğleden sonra gecenin bastırmasıyla birlikte, alışık oldukları üzere daha yakına sokulan izleyicilerin ulumaları da yakından duyulmaya başladı. Bu yüzden köpekler de daha çok korkuya kapılıyor, telaş içinde koşumları birbirine dolaştırarak, canları burunlarına gelmiş iki adamı iyice çileden çıkarıyordu.

O gece Bill, aklına koyduğu işi bitirip rahat bir soluk alarak ayağa kalktı:

“Sizi gidi ahmak yaratıklar sizi, şimdi de kaçın bakalım!” dedi.

Henry yemek pişirme işini bırakarak ne olduğuna bakmaya geldi. Ortağı, köpekleri sadece sıkı sıkı bağlamakla kalmamış, Kızılderililer gibi sopayla bağlama yöntemi de uygulamıştı. Köpeklerin boyunlarına birer sıırım geçirmiş, bunlara da, köpeklerin dişlerinin ulaşamayacağı kadar boyunlarına yakın bir yerden, birer metre boyunda kalın birer sopa bağlamıştı. Sopaların diğer uçları ise yine sırımlarla yere çakılı kazıklara bağlanmıştı. Böylelikle köpekler kaçamayacaktı.